

FINE-066198

Asianumero: FINE-066198 (2024)

Vakuutuslaji: Vastuuvakuutus

Ratkaisu annettu: 02.02.2024

Henkilövahinko. Liukastuminen. Selvitykset. Oliko vahinko korvattava vakuutuksenottajana olevan kunnan vastuuvakuutuksesta? Oliko vakuutuksenottaja näyttänyt huolehtineensa tien kunnossapidosta asianmukaisesti?

Tapahtumatiedot

Vahinkoilmoituksen mukaan asiakas oli liukastunut 28.1.2023 klo 21:30 ajoradan reunassa. Asiakas oli vahinkoilmoituksen mukaan joutunut käyttämään ajoradan reunaa jalankulkuun, koska alueella ei ole erillistä jalankulkuväylää. Vahinkoilmoituksen mukaan tie oli huonosti valaistu ja huonosti hiekoitettu. Tästä syystä asiakas liukastui niin pahasti, ettei hän pystynyt nousemaan, vaikka asiakkaan ystävä yritti auttaa. Siinä tilanteessa myös ystävän silmälasit rikkoutuivat. Korvausta henkilövahingosta ja toisen henkilön silmälaseista haettiin vakuutuksenottajana olevan kaupungin vastuuvakuutuksesta.

Vakuutusyhtiö on 25.7.2023 antanut asiassa hylkäävän päätöksen, jonka mukaan vakuutuksenottajan ei ole katsottu laiminlyöneen vahinkopaikan kunnossapitovelvollisuutta. Vakuutusyhtiö katsoi, että toimitettujen selvitysten perusteella vahinko on tapahtunut ajoradalla ja totesi, että kulkuväylällä vahingon korvattavuutta arvioidaan lähtökohtaisesti kulkuväylän käyttötarkoituksen perusteella. Näin ollen vahinkopaikan talvikunnossapidon tason tulee tässä vastata lähtökohtaisesti ajoneuvoliikenteen vaatimuksia. Asiassa ei ole esitetty, että vahinko olisi aiheutunut kevyenliikenteenväylän puutteellisesta talvikunnossapidosta. Vakuutusyhtiö totesi, että vakuutuksenottajan toimittaman selvityksen perusteella kyseinen tie on vahinkotapahtumaa edeltävästi edellisen kerran aurattu kaikkien alueen kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien tavoin 24.1.2023. Hiekoitus on tapahtunut vahinkopäivää edeltävästi 25.1.2023 klo 8.16–8.36. Tien kunto on tarkistettu seuraavana päivänä 26.1.2023 eikä tarvetta liukkaudentorjunnan toimenpiteille ole tuolloin havaittu. Lämpötila on ollut plussan puolella 25-26.1.2023 ja 27.1.2023-28.1.2023 lämpötila on ollut pakkasen puolella. Korvausvastuun puuttuessa vahinkoa ei korvattu vastuuvakuutuksen perusteella.

Asiakkaan vaatimukset ja vakuutusyhtiön kanta

Asiakas on tyytymätön vakuutusyhtiön antamaan päätökseen. Asiakas kertoo, että liukastuminen johti reisiluun murtumaan ja lonkkaleikkaukseen. Asiakas katsoo, että tien kunnossapito oli laiminlyöty. Tiellä on ainoastaan yksi katuvalo ja tien reunat olivat jäiset ja epätasaiset. Asiakas kertoo, että myös sääolosuhteet selittävät sen, että tie oli erittäin liukas. Välillä oli sadetta ja sitten pakkasta. Asiakas vaatii, että aiheutunut henkilövahinko korvataan vastuuvakuutuksesta.

Vakuutusyhtiö viittaa vastineessaan asiassa toimitettuihin osapuolten selvityksiin ja korvauspäätöksessä lausuttuun sekä vakuutuksen ehtoihin ja katsoo edelleen, ettei vakuutuksenottaja ole korvausvastuussa aiheutuneesta henkilövahingosta. Yhtiö toteaa, että vahinko on tapahtunut ajoradalla tai sen reunassa tieosuudella, jolla ei ole erillistä kevyenliikenteenväylää. Yhtiö lisää, että vaikka kulkuväylän kunnossapitotoimenpiteiden riittävyttä arvioidaan lähtökohtaisesti käyttötarkoituksen eli ajoneuvoliikenteen näkökulmasta, tulee kevyenliikenteenväylän puuttuessa jossain määrin huomioida myös ja jalan tai esimerkiksi pyörällä liikkuvat henkilöt. Tästä huolimatta vakuutusyhtiön mukaan ei kuitenkaan voida katsoa, että vahingon sattuessa ajoradalla kunnossapitovelvollisuuden toteutumista tai kunnossapitotoimenpiteiden riittävyttä arvioitaisiin täysin vastaavasti kuin tilanteessa, jossa vahinko tapahtuu varsinaisella kevyelle liikenteelle tarkoitetulla kulkuväylällä. Ajoradan osalta arvioitavaksi jää, voidaanko kunnossapidosta vastaavalta taholta edellyttää esimerkiksi kapeiden piennaralueiden erillistä hiekoitusta. Yhtiö toteaa, että ajoradalla sattuneen vahingon kohdalla tulee myös huomioida ajoneuvoliikenteen aiheuttama hiekan kulkeutuminen tai kerääntyminen ajouriin tai mäkien juurille. Myös ajoradalla liikkuvan henkilön tulee noudattaa riittävää varovaisuutta liikkuessaan. Asiakasta auttaneen toisen henkilö silmälasien osalta vakuutusyhtiö toteaa vielä, että kyse on välillisestä vahingosta, joka ei ole suoraa seurausta vakuutuksenottajan toiminnasta, joten nämä eivät olisi tulleet vahinkoasiassa korvattavaksi, vaikka vakuutusyhtiö olisi todennut vakuutuksenottajan laiminlyöneen kunnossapitovelvollisuutensa ja vahinkotapahtuma olisi katsottu vastuuvakuutuksesta korvattavaksi.

Vakuutetun kuuleminen

FINE on varannut vakuutettuna olevalle kunnalle tilaisuuden esittää asiassa kannanottonsa.

Sopimusehdot ja lainsäädäntö

Vastuuvakuutuksen vakuutusehtojen kohdan 3.1 mukaan 3.1. vakuutuksesta korvataan vakuutetussa toiminnassa vakuutuksen voimassaoloalueella toiselle aiheutettu henkilö- ja esinevahinko,
- joka todetaan vakuutuskauden aikana ja
- josta vakuutuksenottaja on voimassa olevan oikeuden mukaan korvausvastuussa.

Kohdan 9.1 mukaan vakuutuksesta korvataan se vahingonkorvaus, jonka vakuutuksenottaja on velvollinen maksamaan. Vahingonkorvauksen määrä lasketaan vahingonkorvausta koskevien säännösten ja oikeuskäytännön mukaisesti.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (31.8.1978/669) 3 §:n mukaan 3 § (15.7.2005/547) kadun kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Kunnossapidon tason määrittämisessä otetaan huomioon kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset, vuorokaudenaika sekä eri liikennemuotojen, kuten moottoriajoneuvoliikenteen, jalankulun ja polkupyöräilyn, tarpeet sekä terveellisyys, liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys.

Kadun kunnossapito käsittää kadun rikkoutuneen päällysteen korjaamisen tai uudelleen päällystämisen, sorapäällysteisen kadun tasaisena pitämisen ja sorapäällysteisen kadun ajoradan pölyn sitomisen.

Kadun kunnossapitoon luetaan katualueella olevien istutusten, kadun kalusteiden, korokkeiden, suojakaiteiden, liikennemerkkien ja muiden vastaavien laitteiden kunnossapito.

Kadun kunnossapito käsittää myös ne toimenpiteet, jotka talvella ovat tarpeellisia kadun pysyttämiseksi 1 momentin mukaisessa kunnossa, kuten lumen ja jään poistamisen, kadun pinnan pitämisen tasaisena, liukkauden torjumisen, liukkauden torjumiseen käytetyn kiviaineksen poistamisen sekä katuojien, sadevesikourujen ja -kaivojen avoinna pitämisen.

Kunta voi päättää, jos liikenteelle ei aiheudu huomattavaa haittaa, että määrätty katu tai kadun osa pidetään talvella kunnossa vain osittain taikka että määrättyllä kadulla tai kadun osalla ei torjuta liukkautta, jotta sitä voidaan käyttää kelkalla kulkemiseen. Liukkauden torjumatta jättämisestä on ilmoitettava.

Vahingonkorvauslain (31.5.1974/412) 2 luvun 1.1 §:n mukaan, joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen, jolle siitä, mitä tässä laissa säädetään, muuta johdu.

Ratkaisusuositus

Asiassa on kyse sen arvioimisesta, onko vakuutuksenottajana oleva kunta näyttänyt huolehtineensa kulkuväylän kunnossapidosta asianmukaisesti.

Vahingonkorvauslain ja yleisten vahingonkorvausoikeudellisten periaatteiden mukaan korvausvastuun syntyminen edellyttää pääsääntöisesti tahallisuutta tai tuottamusta. Tuottamuksella tarkoitetaan moitittavaa menettelyä eli virhettä, huolimattomuutta tai laiminlyöntiä.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tienpitäjä on velvollinen korvaamaan tien kunnossapidon puutteesta aiheutuneen vahingon, ellei ole selvitetty, että vahinko ei ole aiheutunut tienpitäjän laiminlyönnistä. Kunnossapidosta vastuussa olevalla on oikeuskäytännön mukaan korostunut velvollisuus huolehtia siitä, että alueella liikkuminen on turvallista. Tämän velvollisuuden laiminlyönti voi johtaa korvausvastuuseen. Vastuusta vapautuakseen kunnossapidosta vastuussa olevan on näytettävä menetelleensä huolellisesti.

Arvioitaessa sitä, mihin toimenpiteisiin kunnossapitovelvollisen olisi pitänyt ryhtyä, ratkaisevaa on se, onko vahingotapahtumaa edeltänyt säätila edellyttänyt erityisiä kunnossapitotoimia. Lisäksi kunnossapitovelvollisen tulee varautua säätilan ennakoitavissa oleviin muutoksiin.

FINE toteaa, että vaikka kadun kunnossapidosta vastaavalla taholla on ns. korostunut velvollisuus huolehtia siitä, että kadulla voidaan turvallisesti liikkua, ei vastuu liukastumisvahingoista kuitenkaan ole tuottamuksesta riippumatonta eli ankaraa. Siinäkin tapauksessa, että kunnossapito on ollut asianmukaisella tasolla, ei hiekoituksellakaan aina voida täysin estää jään aiheuttamaa liukkautta.

FINEn käytössä olevan selvityksen mukaan asiakas liukastui 28.1.2023 klo 21:30 ajoradan reunassa. Asiakas oli vahinkoilmoituksen mukaan joutunut käyttämään ajoradan reunaa jalankulkuun, koska alueella ei ole erillistä jalankulkuväylää. Alueesta otetusta ilmakuvasta on myös pääteltävissä, että kyseisestä aluetta käytetään todennäköisesti myös jalankulkuun ottaen huomioon, että alueella on asutusta ja esimerkiksi päivittäistavarakauppa. Vahinkoilmoituksen mukaan tie oli huonosti valaistu ja huonosti hiekoitettu. Selvityksen mukaan kyseinen tie on ennen vahinkotapahtumaa edellisen kerran aurattu 24.1.2023. Viimeisin hiekoitus ennen vahinko on tehty 25.1.2023 aamulla. Tien kunto on tarkistettu seuraavana päivänä 26.1.2023, eikä tuolloin havaittu tarvetta liukkaudentorjunnan toimenpiteille. Asiakirjojen mukaan säätila on vaihdellut siten, että päivän ylin lämpötila on ollut muutaman asteen plussan puolella 25.1.2023 ja 26.1.2023 ja 27.1.2023-28.1.2023 lämpötila on ollut pakkasen puolella.

FINE antaa ratkaisusuosituksia sille toimitetun asiakirjaselvityksen perusteella. Ratkaisukäytännössään FINE on edellyttänyt, että kunnossapitovelvollisen tulee näyttää huolehtineensa liukkauden torjunnasta asianmukaisesti esittämällä liukkaudentorjunnasta huolehtivan tahon antama luotettava selvitys tehdyistä liukkaudentorjuntatoimenpiteistä kuten esimerkiksi kunnossapitopäiväkirja tai muu luotettava selvitys.

Tässä tapauksessa vahinkopaikka on toimitetun selvityksen perusteella ajoradalla tai sen reunassa tieosuudella, jolla ei ole erillistä kevyenliikenteenväylää. FINE toteaa, että ajoradalla ja sen reunassa oleva hiekoitushiekka voi liikkua pois kulkualueelta autojen renkaiden mukana, ja tämän vuoksi kyseisen kaltainen liikennöity alue voi tulla helposti liukkaaksi hiekoituksesta huolimatta. Säätila on vaihdellut siten, että vahinkoa edeltävinä päivinä lämpötila on ollut plussan puolella ja vahinkoa edeltävänä päivänä ja vahinkopäivänä koko päivän ajan pakkasella. Tällainen säätilan vaihtelu on FINEn käsityksen mukaan omiaan aiheuttamaan hiekoitushiekan painumisen jään sisälle ja maanpinnan jäätymisen erittäin liukkaaksi. FINE katsoo lisäksi, että sellaisen ajoradan reunaosuudella, jota tiedetään käytettävän jalankulkuun ja jolla ei myöskään ole erillistä kevyenliikenteenväylää ja jossa siksi on tyypillisesti myös jalankulkuliikennettä, on alue pidettävä myös jalankulkuliikennettä tyydyttävässä kunnossa.

Ottaen huomioon edellä mainitut, FINE katsoo asiassa jäävän osoittamatta, että vahinkopaikan liukkaudentorjunnasta olisi asianmukaisella tavalla huolehdittu ennen asiakkaan liukastumista. FINEN näkemyksen mukaan huolellinen toiminta alueen liukkaudentorjunnassa olisi nyt käsittelyssä olevassa tapauksessa edellyttänyt hiekoitusta myös 25.1.2023 jälkeen. Vahingon ei ole osoitettu aiheutuneen myöskään muusta syystä kuin alueen liukkaudesta, joten FINE katsoo, että vakuutuksenottaja on korvausvastuussa asiakkaan kaatumisesta aiheutuneesta henkilövahingosta.

Selvyyden vuoksi FINE toteaa asiakasta auttaneen henkilön silmälasien osalta vielä, että vahingonkorvauslaissa lähtökohdaksi on asetettu se, että korvausta suoritetaan vain vahingonkärsineelle itselleen aiheutuneesta vahingosta. Sen sijaan muille henkilöille vahingon johdosta aiheutuvat välilliset vahingot jäävät pääsääntöisesti korvaamatta. Laissa lueteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta kolmannelle aiheutuneita kuluja ei yleensä korvata. FINEn näkemyksen mukaan nyt käsillä olevassa tapauksessa ei ole kysymys sellaisesta poikkeuksellisista ja tarpeellisesta välillisestä kulusta, joka olisi vastuuvakuutuksen perusteella korvattava vahinkoerä.

Lopputulos

FINE suosittaa vastuuvakuutusyhtiötä korvaamaan asiakkaan henkilövahingon vastuuvakuutuksesta vakuutuksen ehtojen mukaisesti.

FINE

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta

Jaostopäällikkö Hanén
Esittelijä Hyytiäinen